

Opinnäytetyö (AMK)

Diakonia-ammattikorkeakoulu

Viestinnän koulutusohjelma

2012

Bafrin Eskandari

KURDIT MEDIANKÄYTTÄJINÄ

TURUN AMMATTIKORKEAKOULU
TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Bafrin Eskandari

KURDIT MEDIANKÄYTTÄJINÄ

Opinnäytetyö on kaksiosainen. Produktio-osa on televisiojuttu Ylen Lounais-Suomen alueuutisiin. Tutkielmaosassa on tarkoitus selvittää, miten aikuiset nuoret kurdimaahanmuuttajat käyttävät mediaa ja miksi juuri sillä tavalla. Tutkimuksen tavoitteena on tuottaa tietoa kurdien mediakäyttötavoista ja selvittää, mitä kurdinkielinen media merkitsee heille.

Tutkimusmenetelmä on laadullinen. Tutkimuskohteena olivat Turussa asuvat 20–31-vuotiaat kurdimaahanmuuttajat. Aineistoa kerättiin yksilöhaastatteluiden avulla.

Tutkimustulosten mukaan nuoret aikuiset kurdit seuraavat aktiivisesti sekä kotimaansa että Suomen mediaa. Suurin osa haastateltavista piti internetiä tehokkaimpana tiedonhankintaväylänä entisen kotimaansa tilanteen seuraamisessa.

Tutkimuksessa ilmeni myös, että kurdit pitävät tärkeänä omankielisen median seuranta, sillä heille kurdinkielinen media toimii identiteetin vahvistajana ja luo yhteisöllisyyden tunnetta.

Pitempään Suomessa asuneet seurasivat ensisijaisesti suomenkielistä mediaa, koska kokivat sen olevan lähempänä heitä. Kolmasosa haastateltavista haluaisi, että suomalaisen media huomioisi paremmin maahanmuuttajia ja vähemmistöjä ohjelmissaan. Heille olisi erityisen tärkeää, että maahanmuuttajat pääsisivät itse ääneen itseään koskevissa asioissa. Myös Suomen median ulkomaan uutisointiin suhtauduttiin varauksella. Yleisesti Ylen uutisointia pidettiin luotettavimpana ja Ylen tuottamaa ohjelmistoa seurattiin ahkerammin. Lyhyemmän aikaa Suomessa asuneet seurasivat viihdeohjelmia MTV3:lta ja Neloselta.

ASIASANAT:

Kurdit, media, mediankäyttäjä, identiteetti, vähemmistöt, monikulttuurisuus, Yleisradio, Yle Turku, televisio, internet

Bafrin Eskandari

MEDIA CONSUMPTION AMONG KURDS

This bachelor thesis consists of two parts. As a product there was a short news to Yle News Turku. In the theoretical part, this study, the aim was to examine the media consumption of 20-31 years old Kurdish immigrants in Turku.

There is not much clear information about Finland's immigrants' media consumption related to their roots. There are approximately 8700 Kurdish speaking persons living in Finland and in Turku 1300 persons (Statistic Finland 2011). Because of the change of society there is a need for media research regarding minorities and immigrants.

The aim of the interviews was to find out how young adult Kurds use media to get information about Finnish society and their original homeland. And also to find out what the role of existing Kurdish media was to them.

The research method was qualitative. The empirical data of this study is collected by interviewing ten Kurdish young immigrants living in Turku.

The study showed that the interviewees follow Finnish and Kurdish media actively. They also considered Internet as the most effective information source for following things happening in both sides.

According to the study Kurdish interviewees thought that it's necessary that there is a Kurdish media because it strengthens Kurdish identity, creates the sense of a community and cohesion also shows the Kurdish perspective about day-to-day events, which is very important.

In the study it also turned out that the interviewees followed mostly Yle news radio programs because they regarded it as the most reliable information channel.

KEYWORDS:

Kurds, media, media consumer, identity, minority, multicultural, Yle Turku, television, internet

SISÄLTÖ

SANASTO	6
1 JOHDANTO	7
2 AIEMMAT TUTKIMUKSET MAAHANMUUTTAJIEN MEDIANKÄYTÖSTÄ	9
3 KURDIT	10
3.1 Taustatutkimus	10
3.2 Keitä kurdit ovat?	10
3.3 Kieli	14
3.4 Uskonto	16
4 JOUKKOTIEDOTUSVÄLINEET ELI MEDIA	17
4.1 Tausta	17
4.2 Media ja valta	18
4.3 Kurdit ja hallitsijavaltioiden media	20
5 MEDIA JA IDENTITEETTI	23
5.1 Identiteetti	23
5.2 Median merkitys identiteetin rakentumisessa	24
6 TUTKIMUS	26
6.1 Tutkimusmenetelmä	26
6.2 Haastattelu ja haastateltavat	26
7 TUTKIMUSTULOKSET	29
8 PRODUKTIO-OSIO	34
9 YHTEENVETO	35
LÄHTEET	38

LIITTEET

Liite 1. Kurdien mediankäyttö –kysely

KUVAT

Kuva 1. Kurdistanin kartta

13

TAULUKOT

Taulukko 1. Haastateltavat

28

SANASTO

Diaspora eli hajallaan asuminen. Diasporassa kansa tai ryhmä joutuu muuttamaan uuteen maahan tai paikkaan. Ryhmä kuitenkin säilyttää identiteettinsä, vaikka eläisikin erossa alkuperäisestä kulttuuristaan (Maasilta 2010).

Mediakratiassa tiedotusvälineet päättävät itse siitä, mitä asioita uutisoidaan ja mitä ei. Lisäksi ne päättävät, mistä näkökulmasta tai kuinka tarkkaan jotakin asiaa käsitellään (Paloheimo & Wiberg 1997).

Propaganda on viestintää, jonka tarkoituksena on ihmisjoukkojen mielikuvien, arvojen ja käyttäytymistapojen muuttaminen tai vahvistaminen halutunlaiseksi psykologisen suostuttelun ja piilovaikutusten avulla. (Hakovirta 2002.)

Poliittinen lukutaito on toimijan tietoisuutta poliittisesti merkityksellisistä asioista. Ihmiset eroavat toisistaan huomattavasti poliittisen lukutaitonsa suhteen. Jotkut ymmärtävät ja jäsentävät helpommin poliittisia tapahtumia kuin toiset. Tapahtumia paremmin ymmärtävillä on jäsentynyt ja selkeä todellisuuteen perustuva käsitys poliittisesta tilanteesta ja omista valintavaihtoehdoistaan. (Paloheimo & Wiberg 1997.)

Transnationaalinen media tarkoittaa sellaisia mediamuotoja, joilla voidaan ylittää kansallisen rajat. Tällaisia ovat esimerkiksi kaapeli- ja satelliittitelevisio sekä internet-yhteisöt. (Maasilta 2010.)

1 JOHDANTO

Suomi on monikulttuuristunut paljon parin kymmenen vuoden sisällä. Vuonna 2009 Suomessa asui 235 000 ulkomailla syntynyttä henkilöä ja noin 156 000 ulkomaan kansalaista, mukaan lukien kaksoiskansalaiset (Tilastokeskus PX–Web-tietokannat). Tilastokeskuksen mukaan vuoden 2011 lopussa Suomessa asui noin 8700 kurdinkielistä ihmistä ja pelkästään Turussa heitä asui 1300.

Suomessa on hyvin vähän tutkittu eri vähemmistöryhmien mediankäyttöä ja mediasisällön vaikutuksia heihin. Vasta 90-luvun loppupuolella maahanmuuttoa tutkivat selvitykset ottivat mediaan liittyvät kysymykset osaksi tutkimuksiaan. Tämä johti siihen, että alettiin miettiä, miten median avulla voidaan sopeuttaa maahanmuuttajat suomalaiseen yhteiskuntaan ja vähentää heidän ja kantaväestön välistä kuilua (Maasilta 2008).

Opinnäytetyössäni tutkin Turussa asuvien kurdinuorten mediankäyttöä ja esittelen heidän tulkintojaan lähtömaansa ja Suomen mediasisällöistä. Opinnäytetyöni tavoitteena on selvittää sitä, kuinka paljon Turussa asuvat kurdit kuluttavat mediaa ja miten he käyttävät eri viestintävälineitä tiedon saantiin lähtömaastaan ja Suomesta. Työssä myös selvitetään, mikä on median rooli ja merkitys kurdeille ja heidän identiteetilleen.

Maahanmuuttajaryhmistä tutkimuksen kohteena ovat 20–31-vuotiaat kurdit. Kurdit ovat mielenkiintoinen tutkimuskohde kansana, sillä heidän poliittinen tilanteensa on ajankohtainen, ja heistä on uutisoitu toistuvasti muun muassa Syyrian sodan ja Turkin EU-jäsenyysskeskustelujen yhteydessä. Medialla on ollut hyvin suuri rooli raportoinnissa kurdien olosuhteista ja tilanteesta. Erilaiset viestintävälineet ovat avanneet uusia ovia kurdien tapaisille vähemmistöille, jotka eivät ennen ole saaneet ääntänsä muulla tavalla kuuluviin.

Opinnäytetyössäni selvitän, miten kurdit kuluttavat mediaa ja miksi juuri sillä tavalla. Selvitän, mikä merkitys kurdinkielisellä medialla on näille kurdeille. Pohdin myös, voikaanko olettaa, että maahanmuuttajanuoret, tässä tapauksessa kurdinuoret, käyttävät laajemmin mediaa kuin kantasuomalaiset.

Opinnäytetyöni aihe on tärkeä, sillä tietoa eri maahanmuuttajaryhmien mediankäytöstä tarvitsevat niin mediayhtiöt, toimittajat kuin toimittajakoulut. Lisäksi tieto on arvokasta kotoutumisasioista vastaaville tahoille ja toimijoille, sekä maahanmuuttajien omille järjestöille. Kotoutumisasioista vastaavien viranomaisten ja maahanmuuttajatoimijoiden on hyvää tietää, missä välineissä ja muodossa maahanmuuttajille kannattaa tarjota viestintää, jotta se tavoittaisi kohderyhmäänsä. Myös maahanmuuttajille, tässä tapauksessa kurdeille, tutkimuksen tuloksista on hyötyä. Esimerkiksi näin he voivat vertailla omia käsityksiään tuloksiin ja kenties samaistua tai löytää eroavaisuuksia omissa mediankäyttötavoissaan. On myös tärkeää, että maahanmuuttajat suhtautuvat mediaan kriittisesti käyttäessään sekä entisen että nykyisen kotimaansa tiedotusvälineitä.

Tutkimuksessani käytän empiiristä tutkimustapaa, joka on kokemusperäinen tutkimus ja perustuu tutkimuskohteen havainnointiin tai mittaamiseen. Tutkimusta varten haastattelin kymmenen Turussa asuvaa kurdia. Kysymykset koskivat pääsääntöisesti television ja internetin käyttöä, sekä suomalaisen ja lähtömaan tai Kurdistanin median sisältövalintoja. Lisäksi tarkastelin heidän tiedonhankintakanaviaan. Haastatteluissa pyrin myös selvittämään, kuinka kriittisesti haastateltavat suhtautuivat lähtömaansa joukkoviestintään, ja mitä kurdinkielisen median seuranta merkitsee heille. Selvitä lisäksi median merkitystä kurdien identiteetin rakentamisessa.

2 AIEMMAT TUTKIMUKSET MAAHANMUUTTAJIEN MEDIANKÄYTÖSTÄ

Suomessa on hyvin vähän tehty maahanmuuttajia koskevaa mediatutkimusta ja yksittäisten vähemmistöryhmien tutkimusta sitäkin vähemmän. Monet jo tehdyistä tutkimuksista koskevat pääasiallisesti maahanmuuttajien käsittelyä eri tiedotusvälineissä.

Vuonna 2008 Mari Maasilta, Anna Simola ja Heidi Heurlin Tampereen yliopiston tiedotusopin laitokselta tutkivat ensimmäistä kertaa Suomessa melko laajasti maahanmuuttajien mediankäyttöä. Tutkimuksessa ”Maahanmuuttaja mediankäyttäjänä” haastateltiin 400 henkilöä pääkaupungin ja Tampereen alueelta kyselylomakkeiden avulla. Tutkimuksessa selvitettiin maahanmuuttajien mediankulutustottumuksia, tiedonhankintaa ja median sisältövalintoja (Maasilta, Simola & Heurlin 2008, 6-7).

Maahanmuuttaja mediankäyttäjä –tutkimuksen mukaan maahanmuuttajissakin on hyvin erityyppisiä mediankäyttäjiä. Heidän joukostaan löytyy niin aktiivisia mediankuluttajia kuin täysin ilman median tarjoamia sisältöjä olevia henkilöitä. Maahanmuuttajien mediankulutukseen vaikuttivat muiden muassa heidän koulutustasonsa ja työelämässä mukanaolonsa. Tutkimuksen mukaan hyvin koulutetut olivat aktiivisempia mediankuluttajia ja tiedonhankkijoita kuin vähemmän koulutetut henkilöt. (Emt.)

Maahanmuuttajien mediankäyttötutkimuksesta selvisi, että kaikkia kyselyyn osallistuneita maahanmuuttajia yhdisti kiinnostus Suomen rajojen yli ulottuviin mediasisältöihin. Tällaisen niin sanotun transnationalisen median avulla maahanmuuttajat säilyttävät yhteyden lähtömaahansa, sukulaisiinsa ja kulttuurinsa. Internet tarjosi monipuolisesti mahdollisuuksia pitää yhteyttä sukulaisiin ja seurata kotimaan uutisia (Emt, 81).

Maahanmuuttajien mediankäyttöä on tutkittu Ruotsissa ja Tanskassa Suomeen verrattuna hieman enemmän, mutta kaiken kaikkiaan Pohjoismaissa tällaisia tutkimuksia on tehty hyvin vähän.

3 KURDIT

3.1 Taustatutkimus

Kurdeista on maailmanlaajuisesti tehty jonkin verran tutkimuksia, mutta ne ovat lähinnä keskittyneet kurdien historiaan ja kulttuuriin. Suomessa kurdeista on kirjoitettu hyvin vähän. Taustatutkimusta tehdessäni vastaan tulivat muun muassa Suomen ulkomaalaisviraston ja maahanmuuttoviraston tuotokset, muutamat Pro gradu –tutkielmat ja kurdi-asiantuntija Kristiina Koivusen kirjat.

Etsintäni aikana huomasin, että suurin osa kurdeihin liittyvä taustamateriaali oli joko kurdien puolesta tai heitä vastaan kirjoitettuja. Kirjoituksissa joko puolustettiin kurdeja sorrettuna kansana tai kritisoitiin kiittämättöminä yhtenäisen valtion hajottajina. Myös tutkija Leena Filppula (2005) on tehnyt samanlaisen havainnon. Filppulan mukaan kurdeihin liittyvissä tutkimustöissä moni akateeminen tutkija tuo vahvasti oman mielipiteensä esiin.

Keitä kurdit sitten ovat? Kysymys on oleellinen osa tätä tutkimusta, sillä kurdien taustan tunteminen auttaa hahmottamaan ja ymmärtämään heidän nykyistä tilannettaan paremmin. Se on tärkeää, sillä se myös selittää, miksi omankielisen median olemassaolo ja seuranta ovat hyvin tärkeitä kurdeille. Saadaksemme jonkinlaisen käsityksen kurdeista kansana meidän pitää palata ajassa hieman taaksepäin, mutta välttääkseni liiallisen tiedontulvan pysyn ”lähihistoriassa”.

3.2 Keitä kurdit ovat?

Kurdeja on kutsuttu maailman suurimmaksi kansaksi ilman itsenäistä valtiota. Mutta keitä ovat kurdit ja missä on Kurdistan? Yksinkertaisten vastausten antaminen olisi toivottavaa, mutta ne eivät ole aina oikeita. Kurdeista taustatutkimusta tehdessä on hankalaa löytää luotettavia lähteitä, sillä tietoja on laidasta laitaan ja ne ovat hyvin vaihtelevia. Kurdien määrästä on esitetty monia erilaisia arvioita, jotka riippuvat paitsi laskentatavasta, myös kurdien identiteetin määrittelystä. Tutkimuksen tekijällä on myös tärkeä

rooli. Esimerkiksi ”hallitsijavaltioiden” haluttomuus tunnustaa kurdien olemassaoloa ja taipumus vähätellä heidän määränsä poliittisista syistä vaikuttaa merkittävästi tutkimustuloksiin ja tarkkojen lukujen antamiseen.

Turkissa esimerkiksi kurdien määrästä on vaikeaa saada luotettavaa tietoa, sillä valtion mielestä vähemmistöjen tietojen ja määrän kerääminen tarkoittaisi heidän olemassaolonsa tunnustamista ja heidän poliittisten vaatimustensa hyväksymistä. Turkin hallitus pelkää, että se hajottaisi Turkin yhtenäisyyden ja loukkaamattomuuden. Turkissa viimeinen väestönlaskenta, jossa kansalaiset laskettiin heidän äidinkieltensä mukaan, tehtiin vuonna 1965. (Leinonen, Kojo, Nousiainen, Peltonen & Tainio, 2007, 268.)

Eri arvioiden mukaan keskimäärin kurdeja olisi 35 miljoonaa. Monien muiden kurdilähteiden mukaan kurdeja olisi jopa 40 miljoonaa. Vuonna 2005 kurdeja asui Turkissa noin 15 miljoonaa, Iranissa 7 miljoonaa, Irakissa 4 miljoonaa ja Syyriassa suunnilleen miljoona (Yildiz, 2005, 39). Myös noin 1,5 miljoonan kurdin uskotaan asuvan Armeniassa. Pakolaisuuden seurauksena suuri määrä kurdeja on muuttanut asumaan Eurooppaan ja Pohjois-Amerikkaan.

Kurdit ovat alun perin lähtöisin Luoteis-Iranin Zagrozvuorilta. He ovat alkuperältään heimokansa, joka on pitkän kehityksen tuloksena muotoutunut yhdeksi etniseksi ryhmäksi. Taustalta löytyy erilaisia heimoja; meedit, kurtit, zilat, mardit, khaldit ja useita muita indoeurooppalaisia heimoja. He asettuivat asumaan Zagrozvuorille noin 4000 vuotta sitten. Heidän identiteettinsä on säilynyt vahvana sillä alueella (Emt, 38). Kurdit ovat jo pitkään olleet vakuuttuneita siitä, että heille kuuluu kiistämätön oikeus päättää omista asioistaan kansana. Niin kuin monet muut etniset ryhmät, kurdit ovat omaksuneet yhteiset periaatteet, jotka ovat muokanneet heidän etnisen tietoisuutensa kehittymistä. (Nerweyi, 1991, 47.)

Monet hallitsijat ja valtiot ovat yrittäneet valloittaa ja hallita kurdien maata, eli Kurdistania. Kurdistan on kurdien asuttama alue, joka jakautuu viiteen valtioon. Kurdistan on merkittävä alue sekä taloudellisesti että strategisesti. Alueelta löytyvät Lähi-idän tärkeimmät öljylähteet ja muita luonnon rikkauksia. Lisäksi siellä on Mesopotamian kaksi tärkeintä jokea Eufrat ja Tigris.

Ensimmäisen kerran kurdit ovat käyttäneet Kurdistan nimeä 1100-luvulla. Kurdistan, joka tarkoittaa kurdien maata, sai alkunsa aluetta hallinneelta sulttaani Seldzuk Sandzarilta, joka oli luonut alueelle laajan erillisen provinssin (Emt. 17–19).

Persia ja Turkki olivat 1500-luvulla Aasian suurmahdit. Ne olivat suurimman osan ajasta sodassa keskenään. Ne käyttivät alueella asuvia kurdeja pelinappuloina sodissaan (Emt.). 1700–1800-luvuilla ottomaanien valtakaudella kurdien asuttamat alueet koostuivat autonomisista kurdivaltioista. Siihen aikaan kurdeista oli paljon hyötyä ottomaaneille, sillä kurdit suojasivat heidän imperiumiaan vihollisilta. Kurdien tilanne ja olosuhteet olivat melko samanlaisia Persianakin puolella. Tuolloin kolme kurdihallitsijaa hallitsi Persiaa, mutta he eivät vaatineet kurdialueiden yhdistämistä ja itsenäistymistä. (Emt.)

Kurdit ovat monesti joutuneet kaikista lupauksista huolimatta hallitsijavaltioiden uhreiksi ja petetyiksi. Ensimmäinen maailmansota toi suuria synkkiä muutoksia mukanaan kurdeille. Lähihistoriamme aikana ensimmäisen kerran kurdeille ”luvattiin” itsenäistä valtiota, Kurdistania, vuonna 1920, jolloin solmittiin Sevres’n rauhansopimus. Sopimuksen solmivat ensimmäisen maailmansodan päätyttyä ympäröivät valtiot ja ottomaanien valtakunta. Se oli yksi Pariisin rauhankonferenssissa valmistelluista Pariisin esikaupunkirauhoista. Sodan osapuolten edustajat allekirjoittivat rauhansopimuksen Sèvresissä, Ranskassa, mutta unohtivat lupauksensa kurdeille. Kurdit jaettiin silloin Turkin, Irakin, Iranin ja Syyriaan kesken. (Emt, 20.)

Tämän jälkeen alkoi kurdien tähän päivään asti jatkunut taistelu vapautensa ja maansa puolesta. Jakso on sisältänyt monia verisiä taisteluja hallitsijavaltioiden ja kurdien välillä, kun valtiot ovat pyrkineet tukahduttaa ja kukistaa kurdien vapausliikkeitä (Emt.70–72). Vaikka kurdit ovat vuosikymmeniä taistelleet oikeuksiensa puolesta, heidän liikehdintänsä on kukistettu ja olemassaoloon miltei kokonaan kielletty.

Lähde: <http://www.scribd.com/doc/16182336/Kurdish-History>

Kuva 1. Kurdistanin kartta

Kurdit olivat lähellä saada itsenäisen valtion ensimmäisen kerran 1920-luvulla. Vuonna 1946 kuitenkin yritettiin uudestaan ja tällä kertaa kurdit onnistuivat Neuvostoliiton tuella perustamaan Kurdistanin tasavallan. Kurdistanin tasavalta oli nuori ja se kesti vain vuoden verran. Kurdistanin tasavalta perustettiin nykyisen Iranin luoteisosaan, kurdi-alueelle. Kun Neuvostoliiton joukot joutuivat painostuksen alaisena vetäytymään pois alueelta, Iranin armeija hyvin nopeasti valloitti alueet takaisin ja kukisti kurdien aseelliset vastustukset. Kurdivaltion presidentti, Qazi Muhammed, joka oli yksi merkittävimmistä kurdivaikuttajista, hirtettiin julkisesti Mahabadin kaupungissa. Verisistä konflikteista huolimatta toisin kuin Turkki, Iran on tunnustanut miltei alusta asti kurdien olemassaolon, tosin ei kansana, vaan yhtenä iranilaisena heimona (McDowall 2004).

3.3 Kieli

Kurdeilla on oma kieli, jota kutsutaan kurdin kieleksi. Kurdin kieli koostuu useasta eri murteesta. Se kuuluu indoeurooppalaiseen kieliryhmään. Kurdin kielen päämurteet ovat kurmanji, sorani, zaza ja horami, jotka jakautuvat vielä pienempiin alamurteisiin. Tutkijoilla on monia eri näkemyksiä kurdin kielestä ja sen murteista. Näkemyseroista huolimatta kurdin kieli on tärkein kurdeja yhdistävä tekijä. (McDowall 2004, 10.)

Kurmanjin ja soranin puhujat ymmärtävät yleensä toisiaan. Ymmärtämisvaikeuksia ovat saattaneet kuitenkin aiheuttaa ympäröiviltä valtioilta tulleet lainasanat. Vakavimpia ongelmia ovat olleet kurdin kielen julkisen käytön ja opiskelun kieltäminen sekä valtaväestöön pakkosulauttaminen. Kurdien jakaminen viiden valtion välillä on vaikuttanut siihen, että tietty murre on kehittynyt yhdellä alueella hyvin vahvaksi ja sitä puhutaan vain, ja jos silloinkaan, kotona.

Kurdin kieli on siis siirtynyt pääasiallisesti aina äidiltä lapselle. Kun ei ole mahdollisuutta olla muita kurdimurteita puhuvien kanssa vuorovaikutuksessa ja koulua käydään vain maan kielellä (esim. turkin tai persian kielellä), monien kurdinkielen taito heikkenee tai unohtuu kokonaan.

Soranin ja horamin murretta puhutaan pääasiallisesti Iranin ja Irakin puoleisessa Kurdistanissa. Kurmandzia ja zazaa taas Turkin puolella. Kurmanji on puhutuin murre ja sitä kirjoitetaan latinalaisin aakkoskirjaimiin. Sorania taas kirjoitetaan enimmäkseen arabialaisiin aakkoskirjaimiin, mutta latinalaisia myös käytetään (Nerwey 1991, 57–59).

Turkin virallinen kanta oli hyvin pitkään, että kurdi ei ole kieli vaan yksi turkin murteista, jota puhutaan raja-alueilla. Silti kurdinkielen puhuminen oli hyvin pitkään kokonaan kielletty. Koulutus on ollut tärkein instituutio, jolla on yritetty luoda yhtenäisyyttä. Siinä turkin kieli on ollut pääasiallinen väline (Leinonen ym. 2007).

Syyriassa ja Iranissa kurdin kieltä saa käyttää keskinäiseen vuorovaikutukseen arjessa, mutta maiden valtakielet, persia tai arabia, toimivat edelleen opetuskielenä. Tämän seurauksena suurin osa kurdeista puhuu ja kirjoittaa valtakieltä paremmin ja sujuvammin kuin omaa äidinkieltään.

Pohjois-Irakissa sijaitseva autonominen kurdialue on ainoa paikka, missä voi opiskella ja käydä koulua kurdinkielellä. Kurdin kielen harjoittamisen ja puhumisen estämisellä on pyritty ja pyritään yhä eliminoimaan kurdien nationalismia. Kurdin kieli on hyvin vahvasti sidoksissa kurdien identiteettiin. Sitä onkin käytetty juuri kansallisen identiteetin symbolina. Jafar Hasanpoor (1999) kertoo, että 1500-luvulla kurdirunoilijat alkoivat kirjoittaa kurdinkielellä, jotta erottuisivat persialaisista, turkkilaisista ja arabialaisista runoilijoista. (Hasanpoor 38–47).

Kurdin kielen asema on muuttunut hieman viimeisten vuosien varrella. Turkin pyrkimys Euroopan Union jäseneksi on pakottanut maan joihinkin muutoksiin. Turkin pitää parantaa ihmisoikeustilannettaan ja vähemmistöjen kohtelua huomattavasti. Erityisesti kurdien tilanteelle on esitetty ratkaisuvaatimuksia. Turkki on lupautunut moniin lakimuutoksiin, mutta muutokset ovat vaan näennäisiä. Kukaan ei valvo niiden toteutumista.

Yksi selvä muutos on kuitenkin tapahtunut siinä, että kurdien kielen harjoittaminen nykyään on aiempaa helpompaa Turkissa ja Iranissa. Turkissa on perustettu muutamia yksittäisiä kurdinkielisiä tiedotusvälineitä. Iranissa taas on kurdinkielisiä paikallislehtiä ja -radioita. Toisaalta tiedotusvälineet ovat hyvin vahvan valtion sensuurin ja kontrollin alaisena. Valvonnastakin huolimatta tällaisella muutoksella on suuri vaikutus kurdien kulttuurin ja kielen kehitykselle. Ne luovat ja vahvistavat yhteisöllisyyden tunnetta. Molemmissa valtioissa järjestetään yksityisiä kurdin kielen kursseja. (Emt.)

Irakissa kurdeilla on oma hallinta-alue, jolla on oma presidentti, hallitus ja eduskunta, sekä käytännössä myös oma armeija. Irakin Kurdistanissa virallinen kieli on kurdi ja opetus tapahtuu kurdiksi. Alueelta löytyy monia erilaisia kurdinkielisiä tiedotusvälineitä, jotka ovat sekä yksityisessä että päättäjien omistuksessa. Jatkuvaan kehitykseen pyrkivät tiedotusvälineet tarjoavat ohjelmia draamasarjoista uutisiin asti.

Kurdeja on kohdeltu kaltoin kaikilla heidän asuinalueillaan. He ovat usein joutuneet omaksumaan valtakulttuurin tapoja ja kieltä. Valtioiden harjoittaman politiikan seurauksena monet kurdit ovat kaksinkielisiä.

Kaikissa edellä mainituissa maissa kurdeja on sorrettu ja heiltä on evätty ihmisoikeudet. Heidät on kokonaan kiistetty kansana, on pakotettu sulautumaan kantaväestöön ja pelkäämään taustaansa.

3.4 Uskonto

Kurdit kuuluvat eri uskontokuntiin, mutta enemmistö kurdeista on muslimeja. Ennen islamin leviämistä alueelle, kurdien pääuskonto oli zarathustralaisuus. Suurin osa kurdeista kääntyi tai käännytettiin islaminuskoon 600-luvulla, kun arabit nousivat alueella nopeasti valtaan. Uskonto on kurdin kielen ja kulttuurin jälkeen vahvimmin kurdeja yhdistävä asia (Lehtonen 2004).

Suurin osa kurdeista on sunnimuslimeja. Kurdien joukossa on myös juutalaisia, kristittyjä, jezidejä ja bahai-uskonnon kannattajia (Nerweyi, 1991, 61).

Islamilla ei katsota olleen tärkeä asema kurdien identiteetin kehittymisessä uudelleen 1900-luvun alussa. Pireh Babin (1999) mukaan kurdien nationalismi on ollut alusta lähtien sekularistinen liike, jonka inspiroijana ovat olleet suullinen perinne, yhteinen kansanomaisen historia ja kansanusko. (Emt. 52–57.)

Islamin oppien tulkinnat vaihtelevat suuresti kurdien keskuudessa. Voidaan väittää, että suuri osa kurdeista on maallistuneita. Kurdien nationalismin vahvistumisen myötä kurdit määrittelevät itsensä ensisijaisesti kurdeiksi kuin muslimeiksi. Myös hallitsijavaltioiden käsityksillä islaminuskosta on ollut vaikutusta kurdeihin. Esimerkiksi Iranin islamilainen hallitus ja sen toimet ovat vaikuttaneet siihen, että monet kurdit suhtautuvat islamiin hyvin kielteisesti. Turkissa taas islam toimii koko ”kansaa” yhdistävänä tekijänä. Sen avulla on pyritty yhtenäistämään valtiota ottomaanien ajoilta asti.

4 JOUKKOTIEDOTUSVÄLINEET ELI MEDIA

4.1 Tausta

Tässä luvussa esitellään mediaa ja sen valtaa. Tämä on tärkeä osaa opinnäytetyötä, sillä media on hyvin merkittävä tekijä kurdien nykyistä tilannetta ja mediankäyttöä tutkittaessa. Median vallan laajuuden ymmärtäminen selittää jo itsessään monia tutkimuksessa käsiteltäviä kohtia.

Tiedotusvälineillä on valtaa, jolla voi vaikuttaa kansalaisten mielipiteisiin ja poliittisten päätösten tekoon. Tiedotusvälineet voivat muokata ja luoda identiteettiä. Media valikoi, mistä asioista puhutaan, mistä asioista vaietaan, ja mitkä asiat jäävät vähemmälle huomiolle. Ensimmäinen kantaa ottava lehdistö syntyi Englannissa 1700-luvulla. Sanomalehdet elivät kultakausiaan silloin. Sen huomasivat myös poliitikot ja muut mielipidevaikuttajat. He huomasivat sanomalehtien tärkeän aseman yleisen mielipiteen muokkaajana. Lehdistöä alettiin kutsua neljänneksi valtiomahdiksi. Näin ollen eri poliittiset vaikuttajat halusivat itselleen oman sanomalehden, jonka kautta pääsisivät levittämään omia ajatuksiaan ja mielipiteitään kansalle. (Paloheimo & Wilberg, 1997.)

Ajat ovat kuitenkin muuttuneet niin ihmisten kuin joukkotiedotusvälineidenkin kohdalla. Media toimii nykyään täysin erilaisessa ympäristössä kuin 1700-luvulla. Internet ja sähköiset tiedotusvälineet ovat poistaneet valtioiden välisiä rajoja ja muuttaneet maailman pieneksi kyläksi. Tämä mahdollistaa sen, että maailman tapahtumista voidaan tuottaa tietoa varsin nopeasti ja reaaliajassa. Niiden avulla on voitu seurata maailmalla tapahtuvia sotia, kuten esimerkiksi Yhdysvaltojen ja Irakin sodan eri vaiheita. Tiedotusvälineissä voidaan harjoittaa tai ne voivat itse harjoittaa jopa varsinaista poliittista propagandaa. Propagandassa levitetään tietoa, jolla pyritään vaikuttaa ihmisten arvostuksiin ja uskomuksiin. (Emt. 65.) Tieto voi olla valheellista tai tosipohjaista, mutta useimmiten yksinpuolista. Tällä tavalla yritetään tuottaa hyötyä propagandan tuottajalle.

4.2 Media ja valta

Politiikan perusteet –kirjassa (1997) Heikki Paloheimo ja Matti Wilberg ovat eritelleet kolme eri käsitystä tiedotusvälineiden vallasta. Näiden käsitysten mukaan tiedotusvälineet voivat 1) olla kansalaiskeskustelun palveluksessa, 2) olla eliittien palveluksessa tai 3) muotoilla julkisen keskustelun esityslistan ja vaikuttaa siten kansalaisiin ja päätöksentekijöihin.

Ensimmäisen käsityksen mukaan demokraattisessa yhteiskunnassa tiedotusvälineet toimivat kansalaiskeskustelun areenana. Niissä voidaan käydä mielipiteiden ja näkökulmien vaihtoa sekä saada tietoja yhteiskunnan polttavista kysymyksistä ja tapahtumista. Tämä käsitys on varsin ihanteellinen ja epärealistinen. Tavallisten ihmisten mielipiteet näkyvät tiedotusvälineissä hyvin epätasaisesti. Enemmistö kansalaisista on hiljaisia ja heidän poliittinen lukutaitonsa ei ole varsin vahva tai on vaihtelevaa. (Paloheimo & Wilberg, 1997.) Tiedotusvälineet sortuvat tarjoamaan tilaa useimmiten niille, joiden ääni kuuluu muutenkin ja joiden uskotaan olevan kiinnostavampia kohteita. Sitten tuli sosiaalinen media, joka antoi kaikille tavallisille ihmisille megafonin ja tarjosi heille toisen kanavan tuoda itsensä ja mielipiteensä julki.

Tiedotusvälineiden uutisointia seurattaessa on kuitenkin muistettava erottaa toisistaan kansalaisten enemmistön mielipide ja tiedotusvälineissä esiintyvä ”enemmistömielipide”. Suhosen mukaan (1995) tiedotusvälineissä vahvimpana esiintyvä mielipide ei välttämättä tarkoita kansan keskuudessa eniten kannatusta saanutta mielipidettä. Usein ihmiset ottavat huomioon toisten ihmisten mielipiteet. Monien on helpompaa olla samaa mieltä jonkun toisen tai enemmistön kanssa. Tämän seurauksena tiedotusvälineissä esiintyvä mielipide voi muuttua yleiseksi enemmistön mielipiteeksi, olkoon sitten alkuperäisen kannatuksen laajuus kuinka suuri tai pieni tahansa. (Paloheimo & Wilberg, 1997, 256.)

Toisen käsityksen mukaan tiedotusvälineet ovat eliittien palveluksessa, mikä tarkoittaa sitä, että tiedotusvälineet muotoilevat julkisen keskustelun esityslistan eliitin tarpeiden ja toiveiden mukaan. Tosin sanoen politiikan, talouden ja kulttuurin eliitit pystyvät ohjailemaan kansalaisten mielipiteitä raportoimalla vain tarpeelliseksi katsomistaan asioista ja pitämällä tiedotustilaisuuksia ainoastaan itselleen edullisista aiheista. Tätä voidaan

nimetä propagandaksi. Propagandan avulla eliitit pystyvät ohjailemaan kansalaisten mielipiteitä tai mieltymyksiä. Autokraattisesti hallituissa yhteiskunnissa propagandan käyttö on yleistä. Autokraattisissa yhteiskunnissa hallitseva ryhmä käyttää sensuuria suodatakseen kaiken heidän kannaltaan epäsuotavan tiedonvälityksen. Tällaisille yhteiskunnilla on myös usein ominaista tiedonvälityksen kaksisuuntainen harhaisuus (Emt.). Tämä tarkoittaa mitä jo aikaisemmin tuli esille, eli kun tietoja jaetaan kansalaisille, tiedotusvälineet jättävät kertomatta eliitin kannalta epäsuotavat asiat.

Paloheimon ja Wilbergin mukaan myös eliitti voi saada harhaista tietoa. Heidän mukaansa autokraattisessa yhteiskunnassa tieto etenee yhteiskuntahierarkian alemmilta tasoilta ylemmille tasoille, näin alaiset voivat vaieta kielteisistä asioista rangaistusten pelossa tai palkintojen toivossa. Tämän seurauksena eliiteillä on vääristynyt kuva omasta yhteiskunnastaan.

Kolmannen eli mediakraattisen käsityksen mukaan tiedotusvälineet ovat sekä kansanvallan että poliittisten päättäjien (eliittien) haastajia. Tiedotusvälineet pystyvät itse vaikuttamaan siihen, mistä asioista uutisoidaan ja mistä asioista ei uutisoida. (emt.) Lisäksi ne pystyvät tarjoamaan näkökulmia eli vaikuttamaan siihen, miten asioita tarkastellaan, miten niistä asioista puhutaan ja millaiseksi yleinen mielipide mahdollisesti muodostuu. Tiedotusvälineiden uutisoidessa tietyistä aiheista tai teemoista, ihmiset alkavat pitää näitä tärkeinä. Julkisen keskustelun aiheet ovat monesti puolueellisia ja tapa, joilla ne käsitellään tai tarkastellaan vaikuttavat ihmisten mielipiteiden muodostamiseen.

On totta, että tiedotusvälineet vaikuttavat ihmisten tietoihin, mielipiteisiin, asenteisiin ja näin olleen myös toimintaan. Olemme itse asiassa hyvin riippuvaisia mediasta, sillä se on nykyisin käytännössä ainoa taho, josta voimme saada konkreettista, väritettyä tai totuudenmukaista tietoa maailman tapahtumista. Me kuuntelemme uutisia, luemme sanomalehtiä tai aikakauslehtiä pysyäksemme mukana siinä, mitä ympärillämme tapahtuu. Media synnyttää uskomuksia ja luo asenteita, vaikka useimpiin se ei vaikuta kovinkaan automaattisesti.

Voidaan sanoa, että tiedotusvälineiden merkitys vallankäyttäjänä on viime vuosikymmeninä lisääntynyt samalla kun yhteiskuntakin on muuttunut. Joukkotiedotusvälineiden

valta ei tunne enää maiden rajoja, sillä kansa on löytänyt muita keinoja etsiä tietoa paperilehden seilaamisen lisäksi.

Enää ei osallistuta puolueiden järjestämiin tilaisuuksiin tietojen saamiseksi meneillään olevista tapahtumista. Ihmiset saavat suoraan, miltei reaaliajassa tiedot kaikista maailman tapahtumista internetistä erilaisten uutislähteiden ja sosiaalisen media kautta. Kansainvälistyminen ja rahamarkkinoiden vapautuminen ovat vähentäneet poliittisten organisaatioiden valtaa. Tiedon saatavuuden helpottuessa sähköisen viestintien maailmankylässä tiedotusvälineiden asemakin vahvistuu entisestään. (emt.)

Hyvin toimivan demokraattisen järjestelmän yksi tärkeimmistä pilareista on monet toisistaan riippumattomat ja keskenään kilpailevat tiedotusvälineet. Näin olleen voidaan saada tietoa monelta ”eri” lähteeltä tai kulmalta. Tällaista toimintaa ei löydy autokraattisesta järjestelmästä. Autokraattisessa järjestelmässä valtaapitävät asettavat sensuurin valvomaan, ettei mitään epäsuopea julkaista. Tämä on hyvin yleistä ja osa arkea Turkissa, Iranissa ja Syyriassa.

4.3 Kurdit ja hallitsijavaltioiden media

Kun puhutaan sananvapaudesta ja vähemmistöjen oikeuksista voidaan sanoa, että kummatkaan näistä eivät toteudu millään lailla Turkissa, Iranissa ja Syyriassa. Maiden hallitukset valvovat ja rajoittavat hyvin tarkkaan tiedotusvälineitä ja niiden tuottamaa sisältöä. Hallituksen arvostelemisesta seuraa vakavia seurauksia.

Turkissa tiedotusvälineille on asetettu jo pitkään tiukat rajoitukset, miten valtion asioista uutisoidaan. Tämän taustalla on ollut pyrkimys säilyttää valtio yhtenäisenä ja yksimielisenä. Kaikkien tiedotusvälineiden ja julkaisujen sisältöä valvotaan ja säädellään tarkasti. Tällä halutaan estää hallituksen kritisoimista ja niin sanotusti ”kiellettyistä” aiheista puhumista. Näitä kiellettyjä aiheita ovat esimerkiksi hallituksen arvostelu sekä armeijan ja islamin asema Turkin politiikassa ja yhteiskunnassa. Erityisen herkkiä aiheita ovat myös armenialaisten joukkomurha ja kurdit. (Yildiz, 89.)

Esimerkiksi etnisiin vähemmistöihin kohdistuneista epäoikeudenmukaisuuksista puhuminen johtaa separatismisyytöksiin Turkissa. Syytteitä on nostettu ja nostetaan hyvin

herkästi, mikäli joku käsittelee edellä mainittuja aiheita jollakin tavalla puheissa, ohjelmissa tai julkaisuissa. Etnispohjainen nationalismi kielsi pitkään kurdien olemassaolon ja rajoitti kaikki mahdolliset ilmaisun muodot, jotka uhkasivat maan täydellistä yksimielisyyttä ja maan pyhyyttä (emt.).

Turkin tiedotusvälineet ovat sisällöllisesti hyvin samantyyppisiä. Kansalle tarjotaan turkiksi pääosin viihdettä; turkkilaisia saippuasarjoja, talk show –ohjelmia ja yksipuolista uutisointia hallituksen näkökulmasta. Turkkilaisella TRT6-kanavalla tarjotaan näennäisesti kurdinkielistä ohjelmaa, mutta niiden sisältö on ennalta sovittu ja rajattu tarkkaan. Propaganda ja sensuuri ovat hyvin läsnä kaikissa ohjelmissa. Kaakkois-Turkissa (Kurdistanin alue) tapahtuvat konfliktit ja levottomuudet tuntuvat monille Istanbulissa asuville hyvin kaukaisilta eivätkä tavalliset kansalaiset aina tiedä, mikä on kurdien tyytymättömyyden taustalla. Tällainen tietämättömyys on johtanut siihen, että kurdeja pidetään kiittämättöminä ja levottomuuden lietsojina. Eikä median yksipuolinen uutisointi sensuurin ja rajoitusten takia auta viemään tilannetta parempaan suuntaan.

Monesti Turkin, Iranin ja Syyrian hallitukset vähättelevät maassa tapahtuvien levottomuuksien laajuutta, peittelevät niitä kokonaan tai vääristelevät tapahtumien taustoja. 12.9.2012 Turkin vankiloissa noin 700 poliittista kurdivankia aloitti nälkälakon, joka levisi myöhemmin koko maahan. Nälkälakkolaiset vaativat, että kurdin kieltä saisi käyttää muun muassa opetuksessa ja oikeudenkäynneissä. Lisäksi he vaativat rauhanneuvotteluja Kaakkois-Turkissa tapahtuvien levottomuuksien lopettamiseksi.

Media jätti tapahtuman hyvin vähälle huomiolle ja kyseenalaisti nälkälakon paikkaansa pitävyyttä ja laajuutta. Hallitus väitti, ettei mitään nälkälakkoa ole ja että se on vihosten juoni Turkin yhtenäisyyden horjuttamiseksi. Nälkälakko kesti yhteensä 68 päivää kunnes PKK:n johtaja Abdullah Öcalan pyysi nälkälakkolaisia keskeyttämään syömälakkonsa, sillä monien terveys oli kriittisessä tilassa. Lisäksi Öcalanin mielestä heidän viestinsä oli mennyt perille.

Sosiaalisella medalla ja kurditoimittajilla oli tärkeä rooli nälkälakon seuraamisessa ja raportoisessa sekä maan sisällä että ulkomaille. Suomen media pysyi myös melko vaitonaisena tapahtumasta.

Myös Iranissa ja Syyriassa tiedotusvälineiden asema eri juurikaan eroaa Turkin tilanteesta. Iranissa yritetään välttää kaikin keinoin vähemmistöjä koskevia keskusteluja tiedotusvälineissä. Syyrian mediassa on alettu puhua vasta nyt virallisesti kurdeista, siellä puhjennun sodan yhteydessä. 1960-luvulla tilanne oli näinkin pahaa, että valtio vei kurdeilta Syyrian kansalaisuuden ja monilta henkilöllisyyspaperit (McDowall, 2004, 120–125). Syyriassa on edelleen kurdeja ilman minkäänlaisia henkilöllisyystodistuksia.

Näille kaikille valtioille on ominaista se, että sananvapaus merkitsee maan yhtenäisyyden vaarantumista. Eriävien mielipiteiden esiintulo ei ole mahdollista valtioiden tiedotusvälineissä. Toimittajien asema on hankala ja kurdien tilanteesta raportoiminen tai heidän asiansa ajaminen on hengenvaarallista. Iranissa satelliitin käyttö ja satelliittikanavien katselu on kiellettyä. Tämä rajoittaa ja hankaloittaa kurdinkielisten medioiden sekä ulkomaan asioiden seuraamista.

Pohjois-Irakissa sijaitseva autonominen Kurdistanin alue on ainoa paikka, jossa on olemassa vapaasti kurdinkielisiä tiedotusvälineitä. Alueella on monien eri puolueiden ja toimijoiden omistamia sekä täysin riippumattomia tiedotusvälineitä. Tämä mahdollistaa sen, että eriävät mielipiteet pääsevät esille. Tosin, monet kurditoimittajat ovat arvostelleet Kurdistanin alueellista hallintoa sensuurista hallituksen toimintatavoista ja Kurdistanin naapurimaista uutisoidessa. On kuitenkin huomioitavaa, että Kurdistan ei ole vielä itsenäinen valtio, mutta se on kehittynyt naapurimaitaan selkeästi demokraattisemmaksi ja avoimemmaksi jo tässä vaiheessa.

5 MEDIA JA IDENTITEETTI

5.1 Identiteetti

Identiteetti on hankala ja samalla merkittävä käsite, kun pyritään hahmottamaan yhteiskuntaa, kulttuuria ja yksilöä koskevia muutoksia paikallisesti tai maailmanlaajuisesti. Jokainen meistä määrittelee ja tulkitsee identiteetin omasta näkökulmastaan ja eri tavalla. Identiteetin kautta myös tehdään eroa meihin ja heihin (Tapper 2010, 5–7).

Identiteetti-käsitteellä on monenlaisia määritelmiä ja luonnehdintoja. Identiteettikäsitteen määrittäminen riippuu siitä, miten ja mistä näkökulmasta ja tieteenalasta sitä tarkastellaan.

Identiteetin sanotaan olevan ihmisen itseys, yksilöllisyys, minuus ja samalla ihmisen yhteenkuuluvuus muiden kanssa. Monenlaiset kulttuurin piirteet, arvot, käsitykset ja säännöt luovat perustan identiteetin rakentamiselle. Toisaalta ympäristö on myös tärkeässä asemassa, sillä sitä vasten yksilö peilaa omaa kehittyvää identiteettiään. (Jyväskylän yliopiston Peda.net-kouluverkko, viitattu 12.11.2012.)

Historiallisesti keskeinen identiteetin pohja on kieli, joka luo yhtenäisyyden tunnetta kulttuurissa. Toinen merkittävä asia on kansakunnan historia. Identiteetti ei ole pysyvä vaan se muuttuu historiallisesti, mutta juuri kieli ja kansallinen kulttuuri antavat identiteetille merkityksen. (Tapper 2010, 5–7.)

Identiteetin käsite on laaja sen vuoksi myös hankala määrittää ja selittää yksinkertaisesti. Kurdit juuri taistelevatkin identiteettinsä puolesta. Esimerkiksi Turkki ja Iran eivät tunnusta kurdi-identiteettiä lainkaan. Niiden mielestä kaikki näissä maissa asuvat ovat turkkilaisia tai iranilaisia. Tahot voivat myös siis määrittää identiteetti käsitystä oman mielipiteensä ja näkökulmansa mukaisesti ja tarjota tarkoituksperiensä mukaisia identiteettikäsitteitä muille.

Yhtä ainoaa yhtenäistä teoriaa tai näkökulmaa ei ole olemassa sille, miten etnistä identiteettiä määritellään. Etnisyyttä ja identiteettiä ei voi erottaa toisistaan. Etnisyys on osa identiteettiä. Identiteetin sanotaan olevan ihmisen itseys, yksilöllisyys, minuus ja sa-

malla ihmisen yhteenkuuluvuus muiden kanssa. Monenlaiset kulttuurin piirteet, arvot, käsitykset ja säännöt luovat perustan identiteetin rakentamiselle. Toisaalta ympäristö on myös tärkeässä asemassa, sillä sitä vasten yksilö peilaa omaa kehittyvää identiteettiään. (Jyväskylän yliopiston Peda.net-kouluverkko, viitattu 12.11.2012.)

Usein kansojen identiteettiä on määritelty maantieteellisillä ja poliittisilla perusteilla. Etninen ja kielellinen identiteetti ovat myös merkittäviä, koska ne vahvistavat kansaa sisältäpäin. Kristiina Koivusen (1998) mukaan tuhoamalla kielellistä, etnistä ja kulttuurista identiteettiä myös vähemmistön kansallinen identiteetti tuhoutuu. Tämä on ollut Kurdistanin hallitsijavaltioiden kurdeja kohtaan käyttämä strategia jo alusta asti.

5.2 Median merkitys identiteetin rakentumisessa

Media on yksi vaikuttavimmista identiteetin tuottajista muuttuvassa ympäristössämme. Media nostaa ”meidät” keskiöön, kun taas ”heistä” vaietaan tai heidät rajataan keskustelun ulkopuolelle.

Identiteetti on jatkuvasti kehittyvä prosessi. Siinä jokainen meistä antaa merkityksen omasta historiastaan ja kulttuuristaan katsoen median tarjoamille tiedoille ja kokemuksille (Tapper 2010, 6).

Median yhtenä tehtävä on ollut kautta aikojen luoda yhteistä historiaa ja tätä kautta vahvistaa yhteisiä arvoja. Kansallisvaltion identiteettiä vahvistavat varsinkin suulliset ja kirjalliset tuotokset, joissa painotetaan tiettyjä kansallisvaltiolle ominaisia piirteitä. Nämä ominaisuudet vahvistavat yhtenäisyyden tunnetta ja lisäävät ulkoista erottumista muista. (emt. 22–23).

Tässä mielessä tiedotusvälineiden saatavuus omalla äidinkielellä korostaisi entisestään median merkitystä identiteetin ja kulttuurin kehittäjänä ja vahvistajana.

Nykyään media on entistä enemmän mukana muokkaamassa ja vaikuttamassa minuuden syntymiseen ja muotoutumiseen. Yksilöt ja ryhmät rakentavat identiteettejä aina niin, että he vertailevat suhdettaan muihin ihmisiin ja kulttuuriin. Mediasisällöt ja niiden valinnat voivat sekä yhdistää että erottaa ihmisiä ja sosiaalisia ryhmiä. Parhaimmillaan Media voi olla tietyn ryhmän identiteetin vahvistaja. (Nieminen & Pantti 2004, 18.)

Kurdinkielisillä sähköisillä tiedotusvälineillä on ollut merkittävä vaikutus kurdidentiteetin kehittymiselle. Kurdinkielinen media uutisoi juuri kurdien näkökulmasta heitä koskevissa asioissa. Sähköinen media on mahdollistanut tietojen kyseenalaistamisen ja mielikuvien luomisen (Emt.). Televisio on kehittänyt kurdien tietoisuutta itsestään ja ympäristöstään sekä laajentanut heidän maailmankuvansa. Kanavat antavat tietoa kurdeja koskevista asioista ja tapahtumista kurdinkielen kaikilla murteilla, joka taas vahvistaa kurdin kielen asemaa. Kurdinkielisen median avulla kaikki kurdit voivat kokea samaistuvansa ryhmään, jolla on samanlainen tausta ja ajatusmaailma. Yli rajojen ulottuva uutisointi kehittää kurdien identiteettiä ja yhteenkuuluvuutta riippumatta siitä, missä he asuvat.

6 TUTKIMUS

6.1 Tutkimusmenetelmä

Opinnäytetyössä käytetään laadullista tutkimusmenetelmää. Laadullisessa eli kvalitatiivisessa tutkimuksessa pyritään ymmärtämään tutkittavaa ilmiötä kokonaisvaltaisesti ja saamaan syvällisempi käsitys ilmiöstä. Tutkimustavassa annetaan enemmän tilaa tutkimuskohteen henkilöiden, eli haastateltavien, näkökulmille ja kokemuksille. Havaintoja tehdään pelkistämällä kerätty aineisto ja esittämällä tutkimuksen kannalta olennaiset tiedot. Kerätty aineisto on kokonaisuudessaan mukana analyysissä. Laadulliselle tutkimustavalle on ominaista myös otoksen pienuus ja haastattelututkimukset. (Piritta Juppi, viitattu 23.3.2011.)

Pidin tärkeänä, että haastattelut tapahtuisivat kasvotusten vuorovaikutuksen synnyttämiseksi. Halusin haastattelutilanteen olevan keskustelunomaista, jotta haastateltavillakin olisi mukava olla. Tällöin heidän oli myös helpompaa rentoutua ja kertoa mielipiteensä.

Laadullisella tutkimustavalla yleensä selitetään yksittäisiä ilmiötä ja tapauksia, niin kuin tässä opinnäytetyössä tehdään. Tarkoituksena ei ole yleistää vaan antaa jonkinlainen näyte kurdien mediankäyttötavoista ja niiden merkityksestä.

6.2 Haastattelu ja haastateltavat

Tutkimus käynnistyi tutustumalla maahanmuuttajien mediankäytöstä kertoviin taustamateriaaleihin. Seuraavaksi mietin, miten ja kenet valitsen haastateltaviksi. Tavoitteena oli saada Kurdistanin eri alueilta kotoisin olevia nuoria aikuisia, jotka olivat asuneet jo jonkin aikaa Suomessa eli puhuivat ja ymmärsivät Suomea sujuvasti, ja heillä oli pinta- kosketusta myös suomalaiseseen mediaan.

Halusin haastateltaviksi sellaisia henkilöitä, jotka olivat mahdollisesti viettäneet osan elämästään Kurdistanissa ja osan Suomessa. Oli myös tärkeää saada tutkimukseen mukaan haastateltavia, jotka olivat joko kasvaneet tai syntyneet Suomessa. Haastateltavia

oli yhteensä kymmenen; neljä naispuolista ja kuusi miespuolista henkilöä. Haastateltavien iät vaihtelivat 20–31 ikävuoden välillä. Nuorimmat olivat asuneet päiväkotiyästä asti Suomessa. Tutkimuksen tasapuolisuuden kannalta pidin tärkeänä, että haastateltavat olivat kotoisin Kurdistanin eri alueilta, naisia ja miehiä, riittävän eritaustaisista perheistä sekä koulu- ja työelämästä, jotta tasapuolisuus ja erilaisuus säilyvät tutkimuksessa. Valitsin haastateltavat Turussa olevien verkostojeni kautta.

Haastattelut sovittiin etukäteen niin, että tapasin haastateltavat kasvotusten. Haastattelin henkilöt tekemäni kyselylomakkeen avulla. Nauhoitin keskustelut tallennuslaitteella (Zoom H2). Pyysin haastateltavia täyttämään kyselylomakkeet ensin ja sitten keskustelimme yhdessä lyhyesti jostain kohdista lisää.

Suurin osa haastateltavista vastasi kyselylomakkeeseen lyhyesti ja ytimekkäästi, siksi koin tarpeelliseksi lisäkysymysten esittämisen, jolloin haastateltavien mielipiteet tulivat paremmin ja laajemmin esille.

Taulukko esittelee tutkimukseen osallistuneet haastateltavat.

Sukupuoli	Ikä	Syntymäpaikka	Asunut Suomessa (v)	Koulutus/työ
1. Nainen	25	Iran	15	Opiskelija
2. Nainen	31	Iran	15	Opiskelija
3. Nainen	26	Irak/Iran	15,5	Opiskelija
4. Nainen	20	Turkki	11	Opiskelija
5. Mies	25	Irak	19	Ensiapuhoitaja
6. Mies	28	Irak	18	Yrittäjä
7. Mies	21	Irak	19	Opiskelija
8. Mies	24	Turkki	10	Yrittäjä
9. Mies	27	Iran	14	IT- tradenomi
10. Mies	27	Iran	15	Automaatio-insinööri

Taulukko 1. Haastateltavat

Yllä olevassa taulukossa on eritelty haastateltavien taustat lyhyesti neljän muuttujan avulla. Taulukkoa nopeasti silmäillessä huomaa, että suuri joukko haastateltavista on niin sanottuja Iranin kurdeja. Tämä johtunee osittain siitä, että enemmistö Turussa asuvista kurdeista on kotoisin Iranin puoleiselta Kurdistanin alueelta. Tällaiseen keskittymän taustalla on voinut olla tarve hakeutua tuttuun tai sukulaisten luo samaan kaupunkiin.

Kymmenestä haastateltavasta kaksi oli Turkin kurdeja ja kolme Irakin ja loput Iranin puolelta. Tutkimuksen kannalta oli valitettavaa, ettei Syyrian ja Armenian kurdialueilta olevia haastateltavia löytynyt.

7 TUTKIMUSTULOKSET

Haastatteluissa selvitettiin henkilöiden perustiedot, mediankulutustottumuksia sekä mitä tiedotusvälineitä he käyttävät tiedon hankintaan. Lisäksi selvitettiin, mitä mieltä he ovat eri mediasisältöjen luotettavuudesta ja millainen merkitys kurdinkielisen median olemassaololla on heille. Lopuksi selvitin, mitä muutosta tai parannusta haastateltavat kaipaavat suomalaiseseen mediaan.

Irakin ja Iranin rajalla syntynyt 25-vuotias naishaastateltava ei osannut sijoittaa itseään yhdelle Kurdistanin alueelle. Siksi hänet on merkattu taulukkoon Irakin/Iranin kurdina. Häneen viitataan myös tutkimuksessa tällä tavalla. Hän oli syntynyt Irakin Ramadinimisessä kaupungissa, jonne Irakin entinen presidentti Saddam Hussein oli Iranin ja Irakin sodan aikana pakkosiirtänyt Iranin kurdeja. Haastateltavan juuret olivat Kirmanshan-kaupungista (kurdikaupunki Iranin puolella). Vaikka hän ei ollut koskaan nähnyt tai käynyt Kirmanshanissa, hän piti itseään sieltä kotoisin olevana.

Ensin selvitettiin haastateltavien tiedonhankintaväyliä ja eri medioiden seuranta-aktiivisuutta. Kaikki kymmenen haastateltavaa kertoi käyttävänsä pääasiallisesti internetiä kaikenlaiseen tiedon hankintaan ja tapahtumien seurantaan sekä Suomesta että Kurdistanista. Televisiota pidettiin toiseksi tärkeimpänä tiedonsaantikanavana. Pidemmän aikaan Suomessa asuneet kertoivat seuraavansa enemmän suomenkielisiä viestintävälineitä kuin kurdinkielisiä.

Seuraan ensisijaisesti suomenkielistä mediaa, koska asun Suomessa ja täällä tapahtuvat asiat ovat minua lähempänä. Mutta minua kiinnostaa myös Kurdistanin tilanteen kehittyminen nyt ja tulevaisuudessa. (Mies, 27, Iranin kurdi)

Minulle molempien maiden asiat ovat tärkeitä. Seuraan netistä Suomen uutisia, mutta haen aika paljon tietoa tämän hetken Turkin tapahtumistakin. Kyseessä on kuitenkin juureni. (Nainen, 20, Turkin kurdi)

Pidän jonkin verran tärkeänä [Kurdistanin alueen uutisten seuraamista], koska on hyvä olla ajan tasalla asioista joita synnyinmaassani tapahtuu. (Mies, 25, Irakin kurdi)

Haastattelujen perusteella voidaan väittää, että vanhemmat vastaajat olivat kiinnostuneempia Kurdistanin tilanteen seuraamisesta kuin esimerkiksi ryhmän nuorimmat vastaajat. Sillä, minkä ikäisenä haastateltava oli muuttanut Suomeen, ei ollut suurta merkitystä tässä tapauksessa. Hyvin nuorenakin Suomeen muuttaneet haastateltavat olivat kiinnostuneita Kurdistanin tapahtumista. Toinen huomioitava seikka on se, että he kaikki ovat varsin ahkeria mediankäyttäjiä. Haastateltavat ovat kaikki koulutettuja tai opiskelijoita, mikä saattaa myös vaikuttaa heidän mediankulutukseensa.

Yhdeksälle haastateltavalle ensisijainen tiedonhankintakieli oli suomi. Mikäli tietoa ei löytynyt suomeksi, tietoa etsittiin englanniksi ja tarvittaessa kurdiksi, persiaksi tai turkiksi. Haastateltavat kokivat olevansa jossain mielin etulyöntiasemassa verrattuna suomalaisiin, sillä he pystyivät hakemaan tietoa suomen ja englannin kielen lisäksi turkin, persian ja arabian kielillä.

Koen tärkeäksi sen, että voin hakea tietoa, esimerkiksi juuri meistä kurdeista muillakin kielillä. Kaikkea ei välttämättä löydä suomenkielisellä tai englanninkielisellä haulla. Monet tärkeät asiat jäävät huomaamatta, jos rajoittaa tiedonhankintatapansa suppeaksi. (Nainen, 20, Turkin kurdi)

Haen tietoa ensin suomeksi ja sitten tarvittaessa muilla kielillä. Kyllä aika usein kaikki tarvittava löytyy suomeksi tai englanniksi. (Mies, 21, Irakin kurdi)

Kysyttäessä kurdinkielisen median olemassaolon merkityksestä, haastateltavat kertoivat kurdinkielisen median olevan heille erityisen tärkeää kielen ja kulttuurin säilymisen ja oppimisen kannalta.

Koen kurdinkielisen median hyvin tärkeäksi, sillä se voi olla jopa ainoa kosketus omaan kieleen ja kulttuuriin. (Mies, 25, Irakin kurdi)

Erittäin tärkeää, varsinkin vanhemmille sukupolville, jotka eivät osaa muuta kieltä ja myös nuorille, jotta eivät unohtaisi äidinkieltään. (Nainen, 25, Irak/Iranin kurdi)

Pidän sitä tärkeänä niille, joita kurdien tekemiset koskettavat eniten.

Esimerkiksi monelle Kurdistanista pois muuttaneelle kurdille oman kotimaan tapahtumien seuraaminen on paljon tärkeämpää kuin oleskelumaan tapahtumien seuraaminen. (Mies, 21, Irakin kurdi)

Se on tärkeää, sillä kurdinkielisen median avulla saadaan tietää, mitä siellä oikeasti tapahtuu ja mitä on meneillä kurdien näkökulmasta. (Nainen, 31, Iranin kurdi)

Koen sen hyvin tärkeäksi, koska sieltä saa myös muunlaisia uutisia, kuin esim. pelkästään länsi-mediassa käsiteltävät uutiset, jotka lähes poikkeuksetta koskevat epäonnistumisia koskien kyseistä aluetta. (Mies, 28, Irakin kurdi)

Omankielisen median uskottiin vahvistavan identiteettiä ja ylläpitävän kulttuuria. Nais-haastateltava, 31, Iranin puoleiselta Kurdistanin alueelta kertoi tuntevansa yhteenkuuluvuutta muiden alueiden kurdien kanssa yhtenäisten ohjelmasisältöjen kautta. Hänen mukaansa se, että kanavat tarjoavat kaikilla päämurteilla ohjelmia ja uutisia kehittää yhtenäistä kurdikulttuuria ja kurdien yhteenkuuluvuuden tunnetta.

Asiat ovat muuttuneet. Kurdien identiteetti on kehittynyt ja vahvistunut. Uskon, että kurdinkielisellä medialla on ollut suuri vaikutus siihen. (Nainen, 31, Iranin kurdi)

Kieli on erittäin tärkeä osa meidän identiteettiä, siksi kurdinkielisen median olomassaolo on hyvin merkittävä. (Mies, 24, Turkin kurdi)

Haastattelussa selvitettiin myös vastaajien mielipiteitä kurdimedian ja suomenkielisen median luotettavuudesta ja medioiden ohjelmasisällöistä. Kysyttäessä suomalaisten tiedotusvälineiden uutisoinnista ja niiden luotettavuudessa yleinen mielipide oli, että suomalainen media on varsin luotettava uutisoidessaan Suomen tapahtumista. Puolet vastaajista uskoi taas Suomen median ulkomaan uutisoinnissa olevan parantamisen varaa.

Suomalainen media on luotettava kotimaan asioista uutisoidessa. Ulkomaan uutisoinnissa suhtaudun vähän varauksella. Suomen media on hyvin riippuvainen ulkomaisista valta-mediasta tulevasta uutisvirrasta. Näen tärkeäksi, että haen tietoa myös näiden rinnalla puolueettomista ja riippumattomista medioista. (Mies, 27, Iranin kurdi)

Välillä tuntuu, että kurdeja koskevat tiedot tulevat suoraan esimerkiksi Turkin hallituksen tiedottajalta. Kaipaen lisää kriittisyyttä. (Nainen, 20, Turkin kurdi)

Riippuu uutisoitavasta asiasta ja mediayhtiöstä. Mutta pidän jotenkuten luotettavana. (Mies, 27, Iranin kurdi2)

Medialla on tapana paisutella asioita vähäsen. Luotan eniten Ylen kanaviin. (Nainen, 25, Iranin kurdi)

Suomi on poliittisesti sitoutumaton eikä näin ollen suomalaisten uutisointia rajoiteta mielestäni lähes ollenkaan. Sen takia pidän suomalaisia viestintävälineitä hyvinkin luotettavina. (Mies, 21, Irakin kurdi)

Suurin osa haastateltavista suhtautui myös kurdinkieliseen mediaan kriittisesti. Haastateltavat uskoivat hallitsijavaltioilla olevan suuri vaikutus siihen, mitä asioita uskalletaan

käsitellä näiden valtioiden mediassa ja myös kurdimediassa. Toisaalta uskottiin, että Pohjois-Irakin autonomisella Kurdistanin alueella asiat ovat paremmin.

Uskon, että kurdien uutisointia rajoittaa melko lailla uskonto, kulttuuri ja kireät välit joihinkin naapurivaltioihin esimerkiksi Turkkiin. (Mies, 21, Irakin kurdi)

Asioihin ei lähestytty objektiivisesti. Vallassa olevien hallitsijavaltioiden mediat vääristävät tietoja, koska medialla ei ole sananvaltaa ja sensuuri rajoittaa aika paljon asioita. (Nainen, 31, Iranin kurdi)

En aina kurdinkieliseen mediaan. Olen skeptinen kyllä aina kun luen tai kuuntelen uutisia tai muutakin tietoa. (Nainen, 25, Iranin kurdi)

Kurdimedia on luotettavampi uutisoidessaan kurdien asioista kuin hallitsijavaltioiden mediat. Siksi uskon, kurdinkielisen mediankin olevan luotettava Irakin Kurdistanissa. (Nainen, 20, Turkin kurdi)

Enemmistö haastateltavista kaipasi lisää asiantuntevuutta ja vähemmistöjen huomiointia suomenkielisissä ohjelmissa. Kolme neljäsosaa haastateltavista harmitteli sitä, että maahanmuuttajia ei huomioida ohjelmasisällöissä ja että heitä käsitellään aina maahanmuuttajina eikä yksilöinä. Lisäksi kaivattiin puolueettomuutta ja laajempaa kannanottoa kansainvälisiin selkkauksiin, esimerkiksi juuri kurdien tilanteessa.

Laajempi ulkomaan uutisointi olisi paikallaan. (Mies, 28, Irakin kurdi)

Suomessa saisi olla paremmat mahdollisuudet katsoa enemmän ulkomaisia kanavia ilmaiseksi. (Mies, 21, Irakin kurdi)

Suomalainen media ei huomioi ulkomaalaisia lainakaan, heitä ei mainita, eikä heidän päivittäisistä ongelmista. He tulevat suomalaisen mediaan ainoastaan jos he ovat tehneet rikoksen. (Nainen, 25, Iranin kurdi)

Enemmän objektiivisuutta kaivataan molemmissa medioissa (suomalainen ja kurdimedia) ja ehkä lisää inhimillisyyttä ohjelmasisältöihin. (Nainen, 31, Iranin kurdi)

Olisi hyvä, että valtamedia ei vaan keskittyisi tiettyihin asioihin. Uutisten kirjoittamisesakin olisi kiva ottaa enemmän huomioon, mistä tiedot tulevat. (Nainen, 31, Iranin kurdi)

Vastaukset kertovat, että vaikka haastateltavat ovatkin aktiivisia mediankäyttäjiä, he myös kaipaavat arkeensa monipuolisempaa uutisointia. Suurin osa haastateltavista on asunut yli 15 vuotta Suomessa, mutta he edelleen kokevat tärkeäksi entisen kotimaan tilanteen seuraamisen. He kritisoivatkin Suomen mediaa juuri sen vuoksi, ettei se tarjoaa monipuolisesti ohjelmaa kaikille Suomessa asuville. Tämä saattaa johtaa siihen, että

moni kurdi tai maahanmuuttaja kääntyy omankielisen median seuraamiseen. Tämä taas johtaa siihen, ettei henkilö enää seuraa niin aktiivisesti suomalaista mediaa ja syrjäytyy samalla suomalaisesta yhteiskunnasta. Medialla on tärkeä rooli maahanmuuttajien sopeuttamisessa suomalaiseen yhteiskuntaan.

Tutkimuksessa radion merkitys mediana ja tiedonhankintavälineenä ei tullut millään tavalla vastaan. Haastateltavat kertoivat kuuntelevansa kurdienkielistä musiikkia internetistä, mutta radiota ei käytetty lainkaan.

8 PRODUKTIO-OSIO

Opinnäytetyöhöni kuuluu kahden minuutin pituinen televisiouutinen Yleisradion Lounais-Suomen uutisiin. Uutisjutussa käsitellään kurdien mediankäyttöä yhden haastateltavan kautta. Jutussa mennään haastateltavan kotiin ja seurataan, miten hän käyttää mediaa ja mikä on hänen näkemyksensä kurdimediasta ja suomalaisista ohjelmasisällöistä. Kuvasin ja editoin jutun itse.

9 YHTEENVETO

Vaikka kurdeilla ei ole itsenäistä valtiota, kurdit ovat onnistuneet säilyttämään ja kehittämään kulttuuriaan ja identiteettiään eteenpäin. Medialla on ollut tärkeä rooli kurdien identiteetin vahvistamisessa. Omankielinen media merkitsee kurdeille paljon, sillä asioista uutisoidaan kurdien omalla äidinkielellä ja kurdien näkökulmasta. Kurdien poliittinen ja yhteiskunnallinen tilanne on hankala, sillä heitä on vainottu ja vainotaan edelleen systemaattisesti kaikkialla heidän asuinalueillaan.

Poliittisten syiden takia kotimaansa taakse jättäneet kurdit seuraavat edelleen diasporassa ahkerasti entisen kotimaansa tapahtumia. Kurdien taustan tunteminen auttaa myös ymmärtämään heidän nykyistä tilannettaan ja taustatekijöitä siihen, miksi he käyttävät mediaa niin kuin käyttävät. Yhtäläisyyksiä mediankäyttötavoissa löytyy toki muidenkin kansojen ja maahanmuuttajien kanssa. Kurdien tapauksessa kielellä on hyvin vahva merkitys kurdien identiteetin kehittymiselle ja vahvistumiselle.

On muistettavaa, että tässä tutkimuksessa ei ole vertailukohteita, jotta voitaisi täysin eritellä samanlaisuuksia ja eroavaisuuksia kurdien ja jonkun muun kansan mediankäyttötavoissa. Tosin tutkimuksessa ei aina tarvitse löytää eroja, sillä samankaltaisuuden havaitseminen mediankulutuksessa on myös tutkimustulos.

Kurdit ovat ahkeria mediankäyttäjiä ja kuluttajia, sillä kansana kurdit ovat varsin politisoituneita. He ovat useimmiten kiinnostuneita politiikasta ja yhteiskunnallisista tapahtumista oman taustansa vuoksi.

Opinnäytetyötä varten tehdyissä haastatteluissa kävi ilmi, että vastaajat päivittäin internetiä suomenkielisten ja kurdinkielisten uutisten katsomiseen ja verkkolehtien lukemiseen, koulutöiden tekoon ja yhteydenpitoon. Internet olikin ylivoimaisesti kaikista käytetyin ja tehokkain tiedonhankintaväline haastateltujen kurdien keskuudessa. Voidaan sanoa, että tässä mielessä tutkimuksessa mukana olleiden kurdien mediankäyttö ei eroa paljon Suomen kantaväestön mediankäytöstä.

Monille entisen kotimaan tapahtumien seuranta oli hyvin tärkeää, riippumatta siitä, kuinka nuorena he olivat muuttaneet Suomeen asumaan. Kurdinkielisen median ole-

massaoloa pidettiin erittäin merkittävänä. Kurdinkieli toimii kurdien identiteetin vahvistajana ja kansaa yhdistävänä tekijänä. Kolme neljäsosa haastateltavista uskoi olevansa etulyöntiasemassa kielitaitonsa vuoksi mediankulutuksessa ja tiedonhankinnassa. Moni kurdi puhuu montaa kieltä jo taustansa vuoksi. Tämä auttaa laajentamaan esimerkiksi tiedonhankintakanavia ja seurata muidenkin valtioiden, kuten esimerkiksi Syyrian, Turkin tai Iranin tiedotusvälineitä.

Tutkimuksessa mukana olevien kurdien skeptisyys suomalaista ja kurdimediaa kohtaan yllätti. Oletuksena oli, että suuri osa vastaajista luottaa suomalaisen tiedotusvälineiden uutisointiin ja epäilee kurdinkielisen median luotettavuutta. Mutta tulokset osoittivat, että yli puolet vastaajista suhtautui kriittisesti Suomen mediaan ja sen sisältöihin. Kurdistania ja kurdeja koskevan tiedon hankinnassa Suomen tiedotusvälineillä ei ole juuri mitään merkitystä, sillä kaiken tarvittavan saa internetistä tai tarvittaessa vanhempien luona satelliittikanavien välityksellä. Suomen media uutisoi muutenkin varsin vähän ulkomaan tapahtumista ja usein hyvin pintapuolisesti ja valitettavan yksipuolisesti. Samaa koskee maan sisäistä uutisointia vähemmistöjä koskevissa uutisissa. Vähemmistöjä ei oteta tarpeeksi huomioon ohjelmasisällöissä ja jaottelu meihin ja heihin on selvästi havaittavissa.

Tutkimustuloksissa kävi jo ilmi, että haastatteluun osallistuneet kurdit seuraavat aktiivisesti sekä Suomen että Kurdistanin mediaa. Tulokseen vaikutti mahdollisesti sekin, että suurin osa vastaajista oli opiskelijoita ja kouluttautuneita henkilöitä. Opiskelijat ovat yleisesti aktiivisia mediankäyttäjiä.

Tutkimustuloksia tarkasteltaessa on lisäksi hyvä ottaa huomioon se, että vaikka kaikki kurdit muuttavat lähes aina kotimaan poliittisen tilanteen vuoksi muihin maihin asumaan, se ei tee kurdeista yhtä homogeenistä mediankäyttäjryhmää. Tutkimustuloksista ei voida tehdä tilastollisia yleistyskiä näin pienellä otoksella. Tutkimuksen laadullisuuden vuoksi pidin tärkeänä sitä, että haastateltavien vastaukset tulevat esille aineistossa suorina lainauksina.

Tätä tutkimusta voisi jatkaa tarkastelemalla, miten saada maahanmuuttajat ja muut Suomessa asuvat vähemmistöt mukaan mediasisältöjen tuotantoon. Millä keinoilla voidaan saada maahanmuuttajat kiinnostumaan suomenkielisistä ohjelmista ja miten hyö-

dynnetään median valtaa maahanmuuttajien sopeuttamisessa? Tähän tutkimukseen nämä asiat eivät mahtunut aiheen laajuuden ja aikataulun vuoksi.

LÄHTEET

Filppula, L. 2005. Kunnia ja häpeä kurdiperinteessä. Tutkimus Suomessa asuvien diasporakurdien kunnia- ja häpeäkäsitteistä. Turun yliopisto: Kulttuurin tutkimuksen laitos, uskontotieteen pro gradu – tutkielma.

Hasanpoor, J. 1999. A Study of European, Persian and Arabic Loans in Standard Sorani. Uppsala: Uppsala University Departement of Asian and African Languages.

Koivunen, K. 2008. Serhildan. Kurdien kansannousu Vanissa. Helsinki: Suomen Rauhanpuolustajat

Lehtonen, E. 2004. Kurdit Turussa. Yhteisöllisyyden rakentuminen diasporassa. pro gradututkielma. Tampereen yliopisto. Sosiaalipolitiikan ja sosiaalityön laitos.

Leinonen, A.; Kojo, T.; Peltonen, S.; Nousiainen, M.; Tainio, L. 2007. Turkki Euroopan rajalla? Tampere: Gaudeamus Helsinki University Press.

Maasilta, M.; Simola, A.; af, Heurlin H. 2008. Maahanmuuttaja mediankäyttäjänä. Tampere: Tampereen yliopisto.

Maasilta, M. 2010. Suomen televisio ja monikulttuuriset yleisöt. Tampere: Tampereen yliopisto.

McDowall, D. 2004. A Modern History of the Kurds. London New York: I.B. TAURIS.

Nerweyi, F. 1991. Kurdit. Helsinki: Valtion painatuskeskus.

Nieminen, H. & Pantti, M. 2004. Media markkinoilla: Johdatus joukkoviestintään ja sen tutkimukseen. Helsinki: Loki-kirjat.

Paloheimo, Heikki; Matti Wiberg 1997. Poliitiikan perusteet. Porvoo: WSOY.

Pireh Babi, L. 1999, Nationalism and Social Classes: The Case of Kurdish Nationalism in Turkey. Helsinki: Yliopistopaino

Suhonen, P. 1995. Kansan tahto välittömässä demokratiassa. Jyväskylä: Tampere University Press

Tapper, H. 2010. Me median maisemissa. Helsinki: Helsingin yliopiston Tutkimus- ja koulutuskeskus Palmenia.

Yildiz, K. 2005. Turkki, kurdit ja EU. Helsinki: Suomen Rauhanpuolustajat

Muut lähteet

Jyväskylän yliopiston Peda.net-kouluverkko. Viitattu 12.11.2012.

<http://www.peda.net/index.php>

Juppi, P. 2011. Luentomateriaali Turun ammattikorkeakoulun tieteellinen tutkimusmenetelmä -kurssilla kevät 2011. Viitattu 23.3.2011.

Tilastokeskuksen PX-Web-tietokannat: Syntymävaltio iän ja sukupuolen mukaan maakunnittain 1990–2009.

Liitteet

Kurdit mediankäyttäjinä -kysely

Miten kurdit käyttävät eri viestintävälineitä, mistä he hakevat tietoa Kurdistanin tai entisen lähtömaansa tilanteesta, ja miten tärkeä on kurdinkielisen median olemassaolo? Muun muassa näihin kysymyksiin pyrin etsimään vastausta lopputyössäni.

Ole hyvä ja vastaa alla oleviin kysymyksiin. Käsittelen vastaukset anonymisti osana opinnäytetyötäni.

1. Taustatiedot

- a. Ikä ____ vuotta
- b. Nainen ____ Mies ____
- c. Kuinka kauan olet asunut Suomessa?
- d. Missä kaupungin osassa asut?
- e. Miksi olet muuttanut Suomeen?

Työn takia ____

Opiskelun takia ____

Kotimaan poliittisista syistä ____

Perhesyistä ____ (esim. avio- tai avoliitto, perheen yhdistäminen yms.)

Muu ____

f. Mistä Kurdistanin kaupungista olet lähtöisin? (Mainitse myös, minkä valtion alueella kaupunki sijaitsee)

g. Minkä maan kansalainen olet?

h. Puhutko kurdia kotona? ____Kyllä ____En

Jos et puhu, miksi?

Mitä kurdin kielen murteita osaat puhua?

i. Mitä muita kieliä puhut / käytät?

j. Oletko tällä hetkellä

Työssä____

Opiskelija____

Työtön____

Eläkeläinen____

Jokin muu, mikä?____

j. Mikä on ylin suorittamasi koulutus?

Peruskoulua vastaava koulutus____

Ammattikoulutus____

Ylioppilastutkintoa vastaavaa koulutus____

Yliopisto tai korkeakoulu____

Muu koulutus, mikä?____

k. Mikä on ammattisi?

l. Millainen mediankäyttäjä olet mielestäsi? Miksi?

2. Median käyttö kotona

a. Mitä viestintävälineitä on kotona?

Televisio____

Satelliittilautanen____

Radio____

Tietokone____

b. Mikä on mielestäsi tärkein viestintäväline uutisten/tietojen saantiin? Miksi?

c. Mitä viestintävälineitä käytät lähtömaasi tapahtumien seurantaan?

d. Mistä hankit tietoa Suomeen liittyvissä asioissa?

e. Mistä hankit tietoa lähtömaahasi liittyvissä asioissa?

f. Miten hankit tietoa Suomessa asuvien maahanmuuttajien asioista?

3. Televisio

a. Kuinka paljon katsot televisiota?

Yli 4 tuntia/päivä____

1-3 tuntia/päivä____

Alle 1 tuntia/päivä___

Muutama tunti viikossa___

En lainkaan___

b. Mitä suomalaisia kanavia katsot eniten? (kanavien nimet)

Miksi katsot juuri nämä kanavat?

c. Seuraatko lähtömaasi TV-kanavia? Kyllä___ Ei___

Jos seuraat niin, minkä kieliset TV-kanavat?

d. Kuinka usein katsot kurdienkielisiä TV-kanavia?

Joka päivä___

3-4 kertaa viikossa___

Pari kertaa viikossa___

Kerran kuukaudessa___

Harvemmin___

En koskaan___

e. Mitä kanavia katsot eniten? (kanavien nimet)

f. Millaisia ohjelmia katsot edellä mainituista kanavista? (esim. Uutiset, dokumentit, ajankohtaisohjelmat, sarjat, elokuvat, Talk show, viihde yms.)

g. Mitä ohjelmia yleensä katsot edellä mainituista TV-kanavista? (ohjelmien nimet)
Miksi?

4. Internet

a. Kuinka usein käytät Internetiä?

1. Päivittäin____

3-4 kertaa viikossa____

1-2 kertaa viikossa____

Muutama kerta kuukaudessa____

Harvemmin____

En koskaan____

b. Mihin tarkoitukseen käytät Internetiä yleensä?

c. Millä Internet-sivuilla haet tietoa tai luet uutisia useimmin?

d. Mistä aiheista etsit tietoa Internetistä?

5. Tarkentavat kysymykset

a. Pidätkö kurdi median uutisointia ja ohjelmien sisältöä luotettavina? Entäpä lähtömaasi?

b. Miksi pidät / et pidä ohjelmien sisältöä luotettavina?

c. Kuinka tärkeäksi koet kurdinkielisen median olemassaolon?

d. Kuinka tärkeäksi pidät (Suomessa asuvana) kurdinkielisen median seuraamisen?

e. Miten hyvin seuraat Suomen viestintävälineitä?

f. Pidätkö suomalaisia viestintävälineitä luotettavina sisällöntuottajina?

g. Ottaako mielestäsi Suomen media tarpeeksi huomioon vähemmistöjä ohjelmasisällön tuottamisessa?

- h. Millaista parannusta / muutosta kaipaisit sekä kurdinkielisessä mediassa että suomenkielisessä mediassa?
- i. Luuletko, että kurditaustallasi on vaikutusta siihen, miten käytät ja kulutat mediaa?
- j. Tuleeko sinulle muuta mieleen tähän aiheeseen liittyen tai kommentoitavaa?